תרי בתרי היכי יתיב. משמע שעד עמודין היה הקיפו שעה שאם היה הקיפו כלא עמודין אם כן נפיש ליה משני טפחים בהדי עמודין: **ורבי** מאיר עמודין היכא הוו קימי. אע"פ שיש ריוח הרבה לר"מ בכל האורך לבד מגגד ספר תורה פשוט היו לו שהיו מונחים בצד לאם האורך שספר תורה מונח: **ולמ"ד** איזב בימי משה היה. ות"ת מאי קאמר ולמ"ד (ה) והאי תנא גופיה סבר דבימי משה היה דקתני סיפא משה כתב ספר איוב וי"ל דאכתי לא ידע סיפא דברייתא: **בפורענותא** לא מתחילין. ות"ת ובכתביה מיד אחר רות ואומר ר"י משום שאחרית של רות היה אחרית שילא ממנה דוד שריוהו להקב"ה בשירות ותשבחות לכך כתב אחר כך מיד אותן שירות והוא אחרית שלה וא"ת ולמ"ד מעולי גולה היה לכתביה לאיוב לנסוף ואומר ר"י דמשום הכי כתבו בהדי תהלים ומשלי לפי שהוא מענין אחד כתובין מענין שירה ומקראות קצרים וניגון אחד דבימיהם היה ניגון כלאמרינן (מגילה דף ג.) ויקראו נספר תורת אלהים מפורש ושום שכל (ה) מאי ושום שכל פסוקי טעמי והא דלא כתבו אחר משלי משום שלא להפסיק בדברי שלמה ור"ת מפרש לכן כתבו בהדי תהלים משום דאמר לקמן דוד כתב ספרו ע"י עשרה זקנים ואיוב נמי נכתב ע"י ד' זקנים נופר ובלדד ואליפז ואליהוא והשתא אתי שפיר שלא כתבו אחר משלי: **פורענות** דאית ביה אחרית. ות"ת איוב נמי אית ביה אחרית וי"ל דהאי אחרית דרות אחרית דכל ישראל ועוד דאיכא למ"ד (ו) דלא כפל הקב"ה שכרו אלא לטוידלו מן העולם: ועל

שברי לוחות שמונחים בארון ואי ס"ד ס"ת הקיפו ו' טפחים מבדי (ז) כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפח וכיון דלאמצעיתו נגלל (ז) נפיש ליה מתרי טפחא רווחא דביני ביני בתרי פושכי היכי יתיב אמר רב אחא בר יעקב ספר עזרה לתחלתו הוא נגלל ואכתי (ז) תרי בתרי היכי יתיב אמר רב אשי דכריך ביה פורתא וכרכיה לעיל ור' יהודה מקמי דליתי ארגז ספר תורה היכי הוה יתיב דפא הוה נפיק מיניה ויתיב עילוה ספר תורה ור"מ האי מצד ארון מאי עביד ליה ההוא מיבעי ליה דמתנח ליה מצד ולא מתנח ביני לוחי ולעולם בגויה מן הצד ור"מ עמודי' היכא הוו קיימי מבראי ור"מ שברי לוחות דמונחין בארון מנ"ל נפקא ליה מדרב הונא דאמר רב הונא מאי דכתיב (ז) אשר נקרא שם שם ה' צבאות ישב הכרובים עליו (ט) מלמד שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון ואידך ההוא מבעי ליה לכדרבי יוחנן דא"ר יוחנן א"ר שמעון בן יוחאי מלמד (ז) שהשם וכל כינויו מונחין בארון ואידך נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא שברי לוחות דמונחין בארון מנא ליה נפקא ליה מדתני רב יוסף (ז) דתני רב יוסף (ז) אשר שברת ושמתם מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחין בארון ואידך ההוא מיבעי ליה לכדריש לקיש (ז) דאמר ר"ל אשר שברת אמר לו הקב"ה למשה יישר כחך ששברת: ת"ר (א) סדרן של נביאים יהושע ושופטים שמואל ומלכים ירמיה ויחזקאל ישעיה ושנים עשר מכדי הושע קדים דכתיב (ז) תחלת דבר ה' בהושע (ז) וכי עם הושע דבר תחלה והלא ממשה ועד הושע כמה נביאים היו וא"ר יוחנן שהיה תחלה לארבעה נביאים שנתנבאו באותו הפרק ואלו הן הושע וישעיה עמוס ומיכה וליקדמיה להושע ברישא כיון דכתיב נבואתיה גבי חגי זכריה ומלאכי וחגי זכריה ומלאכי סוף נביאים הוו חשיב ליה בהדייהו וליכתביה לחודיה וליקדמיה אידי דזוטר מירכם מכדי ישעיה קדים מירמיה ויחזקאל ליקדמיה לישעיה ברישא כיון דמלכים סופיה חורבנא וירמיה כוליה חורבנא ויחזקאל רישיה חורבנא וסיפיה נחמתא וישעיה כוליה נחמתא סמכינן חורבנא לחורבנא ונחמתא לנחמתא: (ז) סידרן של כתובים רות וספר תהלים ואיוב ומשלי קהלת שיר השירים וקינות דניאל ומגילת אסתר עזרא ודברי הימים ולמ"ד (ז) איוב בימי משה היה ליקדמיה לאיוב ברישא (ז) אתחולי בפורענותא לא מתחלינן רות נמי פורענות היא פורענות דאית ליה אחרית (ז) דאמר רבי יוחנן למה נקרא שמה רות שיצא ממנה דוד שריוהו להקב"ה בשירות ותושבחות ומי כתבן משה כתב ספרו (ז) ופרשת בלעם ואיוב יהושע כתב ספרו ושמונה פסוקים שבתורה שמואל כתב ספרו ושופטים ורות דוד כתב ספר תהלים ע"י עשרה זקנים ע"י אדם הראשון על ידי מלכי צדק ועל ידי אברהם וע"י משה ועל ידי הימן וע"י ידותון ועל ידי אסף ועל

על ידי עשרה זקנים. כתב בו דברים שאמרו זקנים הללו שהיו לפניו ויש שהיו בימיו כגון אסף והימן וידותון מן הלוים המשוררים: **על ידי אדם הראשון.** כגון גלמי ולו עיניך ולי מה יקרו רעך (תהלים קלט) אדם הראשון אמרן: **על ידי מלכי צדק.** נאם ה' לאדוני [שב לימיני] וכל המזמור (שם קי): **ועל ידי אברהם.** כדאמרינן לקמן [טו.] איתן האזרחי זה אברהם: **ועל ידי משה.** תפלה למשה (תהילים ג) וכל אחד עשר מזמורים כסדרן: **ועל ידי הימן.** משכיל לאיתן (שם פט): **ועל ידי ידותון.** למנצח לידותון (שם לט):

מזקים

(ה) [אולי נ"ל דא קו"ל דכל שיש יתו].

עין משפט נר מצוה

קל א ב תוי' פ"ז הלכ' ס"ס הלכה טו סמג עשין כה טוש"ע יו"ד סי' רפג סמיף ה:

רבינו גרשום

שברי לוחות מונחין בארון תחת השלימות. מיבדי הא (ה) (קרי) לכל דבר שיש בהקיפו ג' טפחים יש בו רוחב טפח ופסר תורה ו' טפחים בהיקף וברוחב ב' טפחים. וחני מילי כי גגלל כולו על עמוד אחד יש ברחבו ב' טפחים אבל כי הוי נגלל לאמצעיתו על ב' עמודין נפיש ליה שיעור בית מושבו יותר על ב' טפחים משום דאיכא ריוח ביני ביני של פתיחת חבור העמודין. והשתא אליבא דר' מאיר הואיל והוי רוחב הקיפו יותר מב' טפחים בתרי פושכי דפשו מארון על שיעור הלוחות היכי הוי יתיב ספר תורה. ספר עזרה היינו ספר תורה המונח בארון לתחלתו הוא נגלל הכל על עמוד אחד ולא הוי רוחב הקיפו אלא ב' טפחים. ואכתי אפ' הכי ספר תורה דהוי רוחב הקיפו ב' טפחים בתרי טפח שבארון היכי יתיב א' לא הוי ביה רווחא פורתא אמר רב אשי דכריך בה בספר תורה פורתא לאחר שהיה כריך כולו עמוד אחד היה חוזר וכורך מסופו לבדו כרך מעט כשיעור שיכנס האחד ושכ בריוח באותן ב' טפחים ומנח ליה לאותן כרך קטן על הכרך הגדול וכי האי גוונא יתיב ברווחא. ואליבא דר' יהודה דספר תורה לא הוה יתיב בארון מיקמי דליתי ארגז וכו'. ור' מאיר דאמר דספר תורה בארון הוה יתיב האי מצד ארון מאי עביד ליה הא משמע מצדו ולא בפתוכו: האי מצד בוחל הארון ולעולם בתוכו. שהשם הקדוש שאין מזכירין וכל כינויו כל שבעים שמות של הקב"ה מונחין בארון משמע כו'. והקשתי לר' מאי שנא דר' יהודה מרבה מארון רק שברי לוחות דקיימי לידכר עמודין דקיימי לטעמיה באותו טעם הפנוי בארון כי היכי דמרבה ר' מאיר ספר תורה לטעמיה דקיימי בבי' טפח פנוי והשיב לי משום הכי מרבה שברי לוחות הואיל וכתיבי בתורה ועמודיו לא כתיבי בתורה: חני זכריה ומלאכי לסוף איבאיאו וזוטר נביאותייהו כתבינן לה נמי גבייהו. ונכתביה באנפי נפשיה ונקדמיה מקמי [ישעיה] ומשני כיון דזוטר מירכם כלומר משום דכל הספרים נגללין מתחלתן אי כתבינן לה באפי נפשיה כשמגלגלין הספר מבליע נבואת הושע בהדי הספר ומירכם ומתעלם מן העין וליכא למיקם עלה היכא כתיבא משום הכי מוקמי' לה בהדי חני זכריה דזוטר נבואתייהו: מכדי ישעיה הוה קדים לירמיה (דיחוס) [ויחזקאל] דישעיה הוי בימי מנשה וירמיה הוה בחורבן הבית בחר הכא טובא ויחזקאל הוה בגלות: רות נמי פורענות. דהוה רעב ומתו מחלון וכליון: ומשני רות פורענות דהוה ליה אחרית טוב שלקחה בועז ומשום הכי מתחילין ברות [ואח"כ] בתהלים שיצא ממנה דוד שחקנו: ופרשת בלעם. אע"ג דבלעם גופיה הוה נביא. שמונה פסוקים שבתורה מן וימת משה. על ידי עשרה זקנים ועל ידי אדם הראשון. על ידי אדם הראשון היינו מזמור שיר

מסורת הש"ס

(ה) [אלא פר"ב מ"ז עיריכין ע"ב; כוכה ז:]. (ב) [עיין מה שמקשה תוס' על זה בעיריכין ת. ד"ה ומתיבא]. (ג) [עיין תוס' עיריכין שם]. (ד) [כוכה מב:]. (ה) [ברכות ח: מנחות עט:]. (ו) [יומא סב. שבת פז. (מנחות עט:)]. (ז) [פסחים פז.]. (ח) [לקמן טו.]. (ט) [לקמן קח.]. (י) [ברכות ז: ע"ש]. (כ) [עי' פי' הגון על זה בשל"ה דף שס"ג בפנים וגם בהגה"ה ע"שם]. (ל) [עי' תוס' לעיל יג: ד"ה יעוכה בהתשון]. (מ) [תוס' שפוט ליתא בדפיר"ר]. (נ) [דברים לד]. (ס) [המגילה שם ומנחרים לז:]. עיתא ויביע בתקרא אלו שפקן טעמי"]. (ע) [לקמן טו:].

תורה אור השלם

1 וְיָקָם וְיֵלֶךְ דָּוִד וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבַּעֲלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שֵׁם ה' צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים עָלָיו: שמואל ב ו ב

2 וְאַבְחֵב עַל הַלּוּחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלּוּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשַׂמְתָּם בָּאָרוֹן: דברים י ב

3 תְּחִלַּת דַּבֵּר יְיָ בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הוֹשֵׁעַ לֵךְ קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים וְיַלְדֵי זְנוּנִים כִּי זָנֹה תִּזְנֶה הָאָרֶץ מֵאַחֲרֵי יְיָ: הושע א ב

גליון הש"ס

גמרא מלבד שהלוחות. עי' עיריכין דף קנ ע"ב תוס' ד"ה כל זמן:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ולמ"ד וכו' מאי קאמר ולמ"ד והא האי תנא:

מוסף רש"י

כל שיש בהקיפו שלשה טפחים. שלריכה תוכ לתיגן ג' טפחים להקיפה סביב, בדומה בים בה רוחב טפח אם תחלק (שרוביין ג.) בסתיב בים שעשה שלמה (דה"ב ד) עשר אמה מבפחו אל שפחו עגול סביב, וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב, לעבר אמות רוחב שלשים אמה היקף. (סוכה ו.). **שהשם וכל כינויו מונחין בארון.** הילמ' שמהם למלחמה (סוטה מב:). **אשר שברת.** לישור, שלאיתו ושיכתו על שבירתן (שבת פז.). ישבר, לשון מחק (בחובות מה.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com